

Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University

Vol. 10 No.1 (January–June) 2018

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะความฉลาดทางอารมณ์ ของนักศึกษาสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

นිරนาท จุลเนียม

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Email : elovemylove@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเพื่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะความฉลาดทางอารมณ์และประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะความฉลาดทางอารมณ์ ใช้การวิจัยกึ่งทดลอง ในนักศึกษาสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ที่ลงทะเบียนภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ที่มีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่า 140 คะแนน จำนวน 30 คน ผลการวิจัย พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสหกิจศึกษา มีองค์ประกอบ เช่น สภาพปัญหาและความจำเป็น หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมฝึกอบรม สื่อ และการวัดประเมินผล เพื่อให้เกิดสมรรถนะ 3 ด้านคือ การเข้าใจตนเอง การเข้าใจผู้อื่น และการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตร เท่ากับ 4.69 และค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของหลักสูตรโดยรวม เท่ากับ 0.98 และผลการประเมินการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนวัดความฉลาดทางอารมณ์ ภายหลังการฝึกอบรมสูงขึ้นกว่าก่อน การฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ที่ค่าเฉลี่ย 4.55 อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : หลักสูตรฝึกอบรม, ความฉลาดทางอารมณ์, นักศึกษาสหกิจศึกษา, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University

Vol. 10 No.1 (January–June) 2018

The Development of Training Courses to Increase the Competency on the Emotional Intelligence of the Students Cooperative Education in the University of the Thai Chamber of Commerce

Neranart Chulniam

Division of Curriculum and Instruction of Education Faculty of Education Burapha University

Email : elovemylove@gmail.com

Abstract

This research was to study the development of training courses to enhance emotional intelligence competencies and assess training courses to enhance emotional intelligence. A semi-experimental research based on the concept of Tyler was used with the co-operative education students at the University of the Thai Chamber of Commerce, with students registered semester in the academic year 2558 (2015), with emotional intelligence scores lower than 140 points, with a maximum of 30 people. The results of this research found that training courses enhanced the emotional intelligence of co-operative education students. Elements such as weather problems, necessary principles, and the reasons for the course were the aim of the study. Course objectives, unit media training, and measurements were used to achieve the 3 aspects of self-understanding. Understanding others and social coexistence group exercises were used to determine the appropriateness of the course, which was equal to 4.69. Index values, consistent between the elements of the overall course was equal to 0.98. The results of the evaluation of the use of the training curriculum to enhance the emotional intelligence of the students showed that the experimental group had an improvement in their emotional intelligence. After the training, scores were higher than before training, at a statistically significant level at the .05 level and the satisfaction with training courses to enhance your emotional intelligence competencies of the students' co-operative education course; University of the Thai Chamber of Commerce had 4.55 average levels, the highest level.

Keywords: training program, emotional intelligence, students co-operative education, University of the Thai Chamber of Commerce

บทนำ

ในสังคมโลกาภิวัตน์ ทำให้โลกเกิดการไร้พรมแดนในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เช่น มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสค่านิยมตะวันตก และมีการใช้เทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สถานศึกษาที่เป็นอีกสังคมหนึ่งและที่ได้รับผลกระทบต่อกระแสของค่านิยมดังกล่าว โดยเฉพาะการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาประเทศ เพราะสถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการผลิตบัณฑิตบัณฑิตผู้ที่มีความรู้ในวิชาการขั้นสูง เพื่อออกไปรับผิดชอบภารกิจต่าง ๆ ของสังคมทั้งภาครัฐและเอกชน จากความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับ อุดมศึกษาดังกล่าว ทบวงมหาวิทยาลัย (2539, หน้า 1-3) จึงได้กำหนดแผนพัฒนาการศึกษาในการจัดการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์และนโยบายของการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาส่วนหนึ่งไว้ว่า “มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาที่สร้างหรือผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ” ถือว่าเป็นเป้าหมายหลักสำคัญของการศึกษา เพราะเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสังคมให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพที่สังคมปรารถนาและการศึกษาที่ดีจะต้องสร้างให้บุคคลประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ และความสำเร็จในชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 18-22 ปี กรมสุขภาพจิต (2546, หน้า 12-17) กล่าวถึง พัฒนาการของวัยรุ่นว่า เป็นวัยวิกฤตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลาย ๆ ด้าน จึงเป็นสาเหตุให้กระทำความผิดได้ง่าย เพราะขาดความเข้าใจในตนเอง ขาดการปฏิสัมพันธ์ ภูมิปัญญาและความภาคภูมิใจในตนเอง จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานพบว่า บุคคลที่ไม่มีความฉลาดทางอารมณ์มักจะมองโลกในแง่ร้าย ไม่มีพลังในการต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ ไม่สามารถสร้างกำลังใจให้กับตัวเองในยามล้มเหลวหรือมีปัญหาได้ สอดคล้องกับ เทอดศักดิ์ เดชคง (2542, หน้า 60-613) อธิบายว่า สาเหตุสำคัญของปัญหาวัยรุ่นเกิดจากบุคคลที่ขาดความฉลาดทางอารมณ์ทำให้ตัดสินใจผิด ไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี ขาดความอดทนอดกลั้น จัดการกับความขัดแย้ง

ทางอารมณ์ไม่ได้ ระบายอารมณ์อย่างไม่เหมาะสมหรือแก้ไขปัญหามาในทางไม่สร้างสรรค์ (คมเพชร ฉัตรศุภกุล, 2542, หน้า 31) ได้กล่าวไว้ว่า ความฉลาด ทางอารมณ์ หรือ เรียกว่า EQ มีความสำคัญ ถ้าขาดปัจจัยด้านนี้จะมีผลทำให้บุคคลประสบปัญหาชีวิต ไม่สามารถสร้างความสำเร็จได้เช่นกัน เทอดศักดิ์ เดชคง (2542, หน้า 62-64) ได้กล่าวถึงปัญหาอีกอย่างหนึ่งของการศึกษาในปัจจุบันคือ การที่ไม่สามารถปลูกฝังจิตใจที่ดีให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ความฉลาดทางอารมณ์ประกอบด้วยทักษะทางอารมณ์ที่ช่วยเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปตามเป้าหมายสำคัญ คือ การเข้าใจอารมณ์ตนเองและการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จากการศึกษาทางจิตวิทยาพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นสิ่งที่ฝึกฝนเพิ่มพูนทักษะได้ และส่งผลดีทั้งเด็กและผู้ใหญ่ โดยให้เด็กเติบโตเป็นคนที่พบความสำเร็จด้านชีวิตส่วนตัวและการงาน

การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ให้แก่ผู้เรียน จำเป็นต้องเริ่มต้นที่ครูผู้สอนดีที่สุด เพราะหน้าที่ของครูผู้สอนคือการช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความรู้สึกอารมณ์ของตนเองมีการแสดงออกที่เหมาะสมกับบุคคล สถานที่และมีความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ จำเป็นต้องฝึกทักษะกระบวนการคิดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงของตนเอง ฝึกปฏิบัติการจัดการเผชิญสถานการณ์ให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น กรมสุขภาพจิต (2543, หน้า 1-3) โดยการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนตามความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรม เช่น การอภิปรายกลุ่ม การนำเสนอกรณีศึกษา บทบาทสมมติ โดยการนำปัญหาในสังคมมาสัมพันธ์กับเรื่องที่เรียน ดังนั้น กิจกรรมนอกหลักสูตรมีความสำคัญอย่างมากต่อการสร้างบุคลิกภาพ และคุณสมบัติที่ดีและเหมาะสมของผู้เรียนเป็นการฝึกทั้งบุคลิกภาพและค่านิยมพร้อมกันไปด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เป็นวิธีที่ฝึกผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด และให้นักศึกษาค้นพบและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง ตาม

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552, หน้า 9-10)

ผู้วิจัยได้สังเกตการสอนของครูผู้สอนในรายวิชา สหกิจศึกษา พบว่า ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย โดยมีสื่อและอุปกรณ์การสอนที่ทันสมัย ให้นักศึกษาได้ทำ กิจกรรมร่วมกันด้วยการฝึกปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันยังมี น้อย และจากการสัมภาษณ์นักศึกษาสหกิจศึกษา พบว่า นักศึกษาสหกิจศึกษามีพฤติกรรมในการควบคุมอารมณ์ ของตนเองค่อนข้างน้อยกว่านักศึกษาในสาขาวิชาอื่น ๆ และนักศึกษากลุ่มนี้จะต้องออกไปสู่สถานประกอบการ ภายนอก และเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนและ หลงผิดได้ง่าย จึงสนใจที่จะเพิ่มสมรรถนะความฉลาดทาง อารมณ์ โดยเฉพาะนักศึกษาสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัย หอการค้าไทย ให้มีภูมิคุ้มกันที่ดีขึ้น ด้วยการพัฒนา หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะความฉลาดทาง อารมณ์ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีพัฒนาการของความ ฉลาดทางอารมณ์ที่ดี สามารถเผชิญในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ทั้งในการดำรงชีวิต หรือไปประกอบวิชาชีพในสถาน ประกอบการได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่ม สมรรถนะความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสหกิจ ศึกษา
2. เพื่อประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อ เพิ่มสมรรถนะความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสห กิจศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมในครั้งนี้เป็น การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะความ ฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย กระบวนการพัฒนา

หลักสูตรตามแนวคิดหลักของไทเลอร์ (Tyler, 1949, p.54) เพราะนักการศึกษาจะต้องจัดการศึกษาที่มุ่งให้ ความสำคัญกับสังคม ด้วยการยอมรับความต้องการ ของสังคม และในการดำเนินชีวิต ใช้การศึกษาเป็น เครื่องมือที่มุ่งปรับปรุงสังคม จึงควรได้นำทั้งปรัชญา สังคมและปรัชญาการศึกษา ในการดำเนินการ 4 ขั้นตอน เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านการ เข้าใจตนเอง การเข้าใจผู้อื่น และการอยู่ร่วมกันใน สังคม ด้วยการจัดกิจกรรม 16 ชั่วโมง แล้ววัดความ ฉลาดทางอารมณ์ โดยแบบประเมินสมรรถนะความ ฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต (2550, หน้า 130) แบบประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร และ แบบประเมินเจตคติของผู้ประกอบการต่อการ ใช้ หลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2. เนื้อหาที่ใช้ในการฝึกอบรม มีทั้งหมด 5 หน่วย ประกอบด้วยสมรรถนะ 3 ด้าน 11 กิจกรรม คือ ด้านการเข้าใจตนเอง ด้านการเข้าใจผู้อื่น และด้านการ อยู่ร่วมกันในสังคม

3. การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น อบเขตของการศึกษาเป็นนักศึกษาสหกิจศึกษา จำนวน 30 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ที่มีคะแนน การประเมินความฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่า 140 คะแนน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ใช้วิธีดำเนินการวิจัยลักษณะการวิจัยกึ่ง ทดลอง (Quasi Experimental Research) พัฒนา โดยอาศัยแนวคิดของ (Tyler, 1949, p.79) เนื่องจาก มีข้อดีคือ มีหลักเกณฑ์ในการจัดหลักสูตรและการสอน ที่เน้นการตอบคำถามที่เป็นพื้นฐาน 4 ประการ ดังนี้

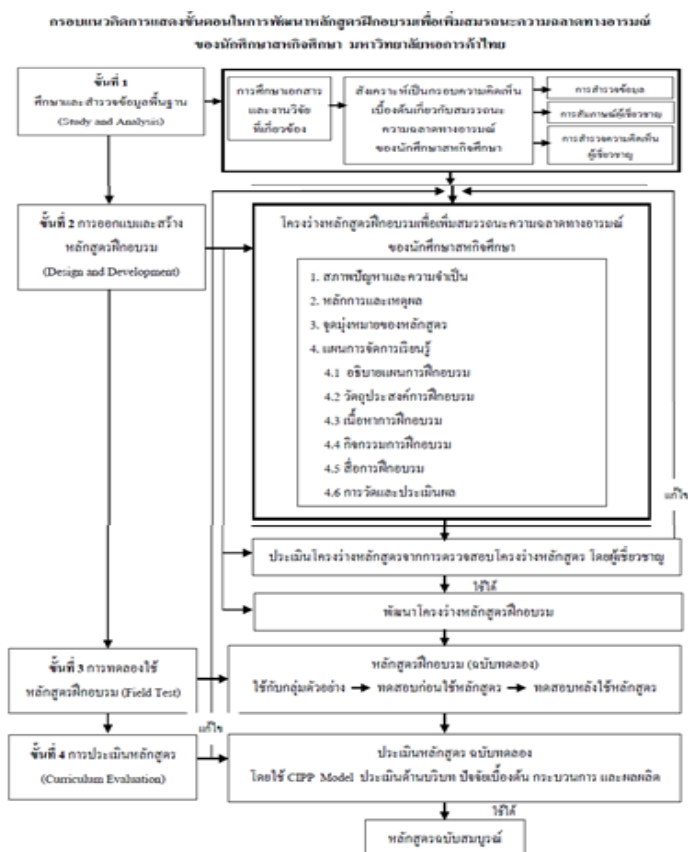
ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานคือ 1.ศึกษา สภาวะสภาพปัญหาสาเหตุสำคัญของปัญหาและความ จำเป็น 2. ศึกษาเอกสารแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
ขั้นที่ 2 การออกแบบ และการพัฒนา หลักสูตร คือ 1. เขียนโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม 2.

ประเมินโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรม 3. ปรับปรุงโครง
ร่างหลักสูตรฝึกอบรมก่อนนำไปทดลองใช้

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม คือ
1. การศึกษานำร่อง (Pilot Study) 2. การทดลองใช้
หลักสูตร

ขั้นที่ 4 การประเมินหลักสูตรด้วย CIPP
Model 4 ด้านคือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้าน
กระบวนการ และด้านผลผลิต
ซึ่งมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม:

1. หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสาขาการศึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
2. ผลประเมินการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสาขาการศึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือที่ใช้การวิจัย ผ่านการ
ตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ดังนี้

1. ประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบ
หลักสูตรฝึกอบรมแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณ

ค่า 3 ระดับ ด้วยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง
(IOC) ได้เท่ากับ 0.98

2. ประเมินความเหมาะสมของโครงร่าง
หลักสูตร แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5
ระดับผลการตรวจ สอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

(Content validity) ได้ค่าเฉลี่ย 4.69 มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด

3. ประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสหกิจศึกษา ใช้แบบประเมินสำหรับวัยผู้ใหญ่ อายุ 18-60 ปี ของกรมสุขภาพจิต (2550, หน้า 130)

4. แบบประเมินความพึงพอใจของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสหกิจศึกษา โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ได้ค่าเฉลี่ย 4.55 มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

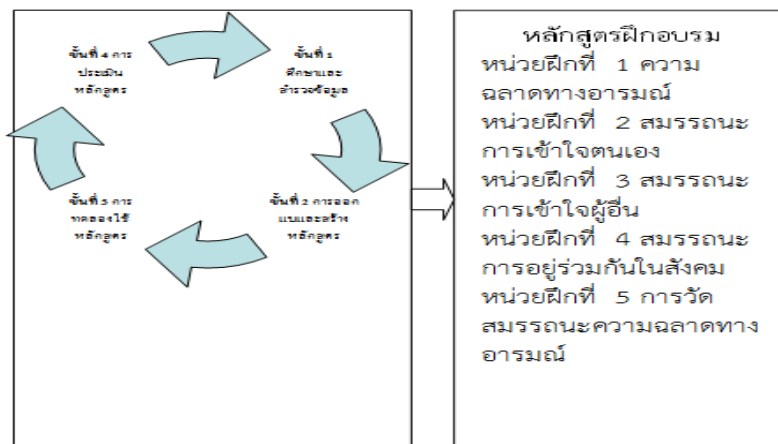
5. แบบประเมินเจตคติของผู้ประกอบการต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ได้ค่าเฉลี่ย 4.50 มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด

6. แบบประเมินหลักสูตรด้วย CIPP Model โดยพิจารณาจากเกณฑ์ในการพิจารณารูปแบบการประเมินหลักสูตรตาม Stufflebeam (2003) ประกอบด้วย ด้านบริบท อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.60-4.20 (ไม่ต่ำกว่า 3.50) ด้านปัจจัยเบื้องต้น มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50-5.00 ด้านกระบวนการหลังการทดลองใช้หลักสูตร สูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตร ร้อยละของคะแนนสมรรถนะความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.50 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (ไม่ต่ำกว่า 3.50)

แบบแผนการทดลอง

แบบแผนการวิจัยที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ โดยใช้แบบทดลองหนึ่งกลุ่มสอบก่อนสอบหลัง ด้วยการให้ผลคะแนนจากการสอบวัดความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งมีแบบแผนการทดลอง One Group Pretest-Posttest Design

ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

รูปแบบการจัดกิจกรรม

1. ขั้นตอนการเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้
2. ขั้นค้นหาความรู้ด้วยการคิด
3. ขั้นสะท้อนความคิดและสรุป

แผนภูมิที่ 1 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเพิ่มสมรรถนะความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา สหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย โดยสรุปผลการ วิจัยได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฯ ได้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำนวน 5 หน่วย และได้รูปแบบกิจกรรมฝึกอบรม 3 ขั้นตอน ซึ่งมีความเหมาะสมและสอดคล้องกันทุกรายการ โดยมีค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของหลักสูตรโดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้และผลการตรวจ สอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) มีความสอดคล้องเหมาะสมด้านความจำเป็นในการฝึกอบรม จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมแต่ละหน่วย สื่อการเรียนรู้ และวิธีการประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่ม
สมรรถนะความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสหกิจ
ศึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย พบว่า

2.1 ผลวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนความ
ฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มทดลอง โดยค่าเฉลี่ยของ
คะแนนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ผลประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา
กลุ่มทดลองที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะ
ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มีความพึงพอใจระดับมาก
ขึ้นไป

2.4 ผลประเมินเจตคติของผู้ประกอบการที่มีต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะความ

ฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ความฉลาดทางอารมณ์ ของศึกษาภายหลังจากรับการฝึกอบรมไปแล้ว พบว่ามี ผลรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีจำนวน 5 หน่วย มีสาระสำคัญสอดคล้องกับองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ที่ กรมสุขภาพจิตได้พัฒนาขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของคนไทย และมีความสอดคล้องกับแนวทางในการจัดการศึกษามุ่งเน้นให้พัฒนาคนให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 22 (สำนักงานปฎิรูปการศึกษา. 2544, หน้า 5) จากการดำเนินการฝึกอบรมให้กับนักศึกษาสามารถยืนยันได้ว่าหลักสูตรฝึกอบรมใช้กับนักศึกษาสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยได้ มีกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัยของนักศึกษาและเกิดวุฒิภาวะทางอารมณ์ไปตามกิจกรรมที่จัดสอดคล้องกับงานวิจัยของอังฉรา สุขารมณ (2548, หน้า 24-26) ได้ศึกษาโปรแกรมการส่งเสริม และพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวตะวันออกสำหรับเยาวชนไทยเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี โดยนำเอาวิธีการที่เป็นวิทยาการทางวิทยาศาสตร์แห่งสหราชอาณาจักรใหม่มาพัฒนาสมรรถนะบูรณาการระหว่างร่างกายและจิตใจให้เป็นหนึ่งเดียวกัน ซึ่งพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ ด้านการเข้าใจตนเอง ด้านการเข้าใจผู้อื่น และการอยู่ร่วมกันในสังคม ต่างมีความสัมพันธ์ในทางบวกซึ่งกันและกัน ส่วนรูปแบบกิจกรรมการฝึกอบรมที่สร้างมี 3 ขั้นตอน แต่ละหน่วยเป็นกิจกรรมที่เน้นการฝึกปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การวิเคราะห์หัตถ์แบบผ่านสื่อที่สะท้อนการรู้คิด มีสติใคร่ครวญ นักศึกษาเผชิญกับประสบการณ์

สามารถสร้างองค์ความรู้ผ่านกระบวนการทำงานเป็นทีมอย่างมีสติ ใคร่ครวญจนเกิดภูมิคุ้มกันในตัวตน ช่วยสร้างความเข้มแข็งและความมั่นใจให้กับนักศึกษาและไม่ว่าตนเองไปสู่สถานการณ์เชิงลบ สามารถคิดแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็นจริง (Catastrophizing) ที่ส่งผลให้รู้จักคิดไตร่ตรองก่อนตัดสินใจกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ถูกที่ควร ผลพัฒนาการความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสหกิจศึกษาสะท้อนถึงประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมครั้งนี้สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ของแบนดูรา Bandura (1977, หน้า 24-25) เชื่อว่าบุคคลและอิทธิพลสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่กำหนด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลสอดคล้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษของศศิพันธ์ ศิริธาดากุลพัฒน์ (2551, หน้า 185) ที่พัฒนาขึ้น ซึ่งมีกระบวนการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน โดยเฉพาะมีการนำเอาหลักทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) มาประยุกต์ในการสร้างรูปแบบกิจกรรมเช่นเดียวกัน

2. ผลการประเมินการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย พบว่า

2.1 ผลเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมุติฐาน โดยมีค่าคะแนนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม ที่เป็นเช่นนี้มีเหตุผลสนับสนุน คือ การใช้วิธีการฝึกแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีหลักการที่สำคัญคือ การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ร่วมกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ด้วยการเปิดโอกาสให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์ตัดสินใจด้วยตนเอง ทำให้นักศึกษาได้ตระหนักรู้ในตนเองรู้อารมณ์ความรู้สึกของตน กล้าเปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริงประกอบกับการ

สร้างบรรยากาศที่อบอุ่น ทำให้นักศึกษารู้สึกไว้วางใจ เห็นใจผู้อื่นและเกิดความเชื่อมั่นในตนเองยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาการเรียนรู้แบบ (Constructivist) คือนักศึกษาได้แสวงหาความรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเอง ได้มีโอกาสเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนอื่น ๆ ได้พบสิ่งใหม่ๆ เกิดเป็นโครงสร้างทางปัญญา (Cognitive Structure) (ทศนา แหมมณี, 2551, หน้า 77) สอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลัย วงศ์เกษม (2549, หน้า 84) ที่ได้สร้างชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่น พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความฉลาดอารมณ์หลังเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

2.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาสหกิจศึกษาเพื่อเพิ่มสมรรถนะความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีด้านรูปแบบกิจกรรมฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้สืบเนื่องมาจากรูปแบบกิจกรรมที่จัดให้เป็นกิจกรรมที่สะท้อนแนวคิดในบริบทที่ใกล้เคียงกับวัยของนักศึกษาสหกิจศึกษา พัฒนาค่านิยมอันพึงประสงค์จากประสบการณ์ผ่านสื่อที่เป็นตัวแบบ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมคิดร่วมทำระหว่างเพื่อน ในการสร้างองค์ความรู้ แสวงหาทักษะ และแผ่ความสนุกสนานจากกิจกรรม เช่น เกม เป็นการเรียนรู้ที่แท้จริง นำไปสู่การปรับเปลี่ยนและพัฒนาพฤติกรรม บังคับความฉลาดทางอารมณ์ที่เหมาะสม กรมสุขภาพจิต (2543, หน้า 31-33) สอดคล้องกับการสร้างชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่นของ สุมาลัย วงศ์เกษม (2549, หน้า 85) นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.3 ผลการประเมินเจตคติของผู้ประกอบการต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสหกิจ

ศึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ศึกษาผลลัพธ์ด้วยการติดตามพฤติกรรมบ่งชี้ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสหกิจศึกษาภายหลังจากการเข้ารับการฝึกอบรมไปแล้ว 2 สัปดาห์ ด้านการเข้าใจตนเอง โดยนักศึกษามีพฤติกรรมการแสดงออกในสมรรถนะเกี่ยวกับควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง การเห็นใจผู้อื่นและความรับผิดชอบที่ชัดเจน ด้านการเข้าใจผู้อื่น นักศึกษามีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมที่ว่องไวขึ้น เมื่อต้องเผชิญกับอุปสรรคก็จะไม่ยอมแพ้ และพยายามหาเหตุผลที่แท้จริงของปัญหา สามารถอธิบายเหตุผลให้เพื่อนยอมรับและสามารถทำงานที่เสนอต่อไปได้ด้วยวิธีการระดมความคิด ซึ่งนักศึกษารู้จักยอมรับซึ่งกันและกัน การเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี มีการแบ่งหน้าที่ในการทำงาน โดยมีความรับผิดชอบต่อผู้อื่นมากขึ้น ด้านการอยู่ร่วมกันในสังคม นักศึกษามีพฤติกรรมบ่งชี้ในสมรรถนะเกี่ยวกับความภูมิใจในตนเอง ความพึงพอใจในชีวิต และสามารถสร้างความสุข รู้จักสนใจสิ่งรอบข้าง บุคคลรอบตัว เพื่อนร่วมงาน รวมทั้งตนเอง เมื่อได้เผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน สามารถแสดงพฤติกรรมออกมาได้ทันที และสามารถร่วมแรงร่วมใจในการแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์ ที่เป็นเช่นนี้เพราะการจัดกิจกรรมกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความสนใจในสิ่งที่เรียนรู้ ทำให้นักศึกษาใส่ใจหรือตั้งใจที่จะเรียนรู้ต่อสิ่งนั้น สอดคล้องกับหลักคิดของ Goldman (1998, pp. 43–44) ที่กล่าวว่า การสร้างความสมดุลระหว่างการกระตุ้นทางอารมณ์ (Impulse) กับการควบคุมอารมณ์ตนเอง (Self-control) สามารถหนุนเหนี่ยวความภาคภูมิใจของตนเอง ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น และการจัดกิจกรรมการร่วมแรงร่วมใจช่วยเหลือกัน ทำให้สามารถทำงานได้เสร็จตามเวลาที่กำหนด เกิดบรรยากาศในการเรียนรู้ของกลุ่มที่ดี ทำให้นักศึกษาสหกิจศึกษากลุ่มนี้ปรับตัวได้ดีจะเห็นได้จากพฤติกรรมที่ทำงานร่วมกันโดยไม่มีใครเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ดังเช่น Salovey & Maye (1990, pp. 185–211) ที่กล่าวว่า การสร้างแรงจูงใจตนให้คิดริเริ่ม

สร้างสรรค์ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ การกระตุ้นเตือนตนเองให้มีความกระตือรือร้นตลอดเวลา และมีความมุ่งมั่นไม่ทอดทิ้ง ย่อมเกิดผลดีกว่าในภายหลังได้ มีความเชื่อมั่นว่าสามารถทำได้ ฝึกฝนตนเองได้ มีวิสัยทัศน์ในมุมมองที่ดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยนี้ มีความเหมาะสมกับนักศึกษาสหกิจศึกษา ที่มีอายุในช่วง 18-22 ปี ดังนั้นหากต้องการนำไปประยุกต์ใช้ในระดับอายุอื่นๆ ควรพิจารณาพฤติกรรมการเรียนรู้ในแต่ละวัย และนำไปไปปรับให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้

1.2 ผู้ที่สนใจนำไปใช้หลักสูตรฝึกอบรมนี้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียนทุกระดับชั้น ควรศึกษาทำความเข้าใจในเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อจะได้พัฒนาผู้เรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์ และศึกษาคู่มือการจัดกิจกรรม การเตรียมสื่อวัสดุประสงค์ของการใช้สื่อและกิจกรรมก่อนนำไปใช้จริง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ความฉลาดทางอารมณ์เป็นเกณฑ์ของกลุ่มอายุ

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะความฉลาดทางอารมณ์แบบองค์รวมเช่นนี้หรือเฉพาะด้านให้กับนักศึกษาสหกิจศึกษาโดยเน้นการร่วมมือกันระหว่างผู้เรียนกับสถานประกอบการ

References

- Bandura, A. (1977) **Social learning theory**. New York : General Learning Press.
- dorman. Ed. New york : Alfred A. Knapt.
- Chantana Parkbongkoch. (2001). **The development of the EQ: The plain ordinary in scholarly Volume 2 : from the idea... into practice**. Bangkok : Commercial Printing Desktop Service.
- Department of Mental Health. (2007) **Research report the development of the assessment of the emotional intelligence for the people of Thailand Age 18-60 years**. Bangkok: The house Anna Production Co.Ltd.
- Goleman, D. (1998) **Working with Emotional Intelligence**. New York : Bantam Books .Abstracts International. Second B.: 59(7).
- Ministry of Social Development and Human Security, Center for Information Technology and Communications. (2011) **Juvenile offenders**. Vol. 2 No. 3 July, 2011.
- Salovey,P & Mayer, J.D. (1990) “Emotional Intelligence,” *Imagination, Cognition. And personality*.
- Sasinan Sirithadakunlaphat (2008). **The development of instructional model for enhancing social skills and emotional intelligence for the gifted students in prathomsuksa 4-6**. Dissertation, Ed.D. (Special Education). Bangkok : Srinakharinwirot University. (Copy)
- Sumalai Wongkasem (2006). **Create a set of activities to develop emotional intelligence of teenagers**. Maha Sarakham : The University, Maha Sarakham.
- The Office of the reform of the study. (2001). **The Act on the National Education**, 1999, (Edit No.1) 2002. Bangkok : The office of the reform of the study.
- Thoetsak Detkhong (1999). **Emotional Intelligence**. Type 3. Bangkok : Ganesha Printing Center.
- Tisana Khammani (2008). **The science of teaching: Body of knowledge to the learning process that is effective**. Bangkok: Publisher of Chulalongkorn University.